

rolbeslissing

RECHTBANK AMSTERDAM

afdeling privaatrecht

zaaknummer / rolnummer: C/13/686493 / HA ZA 20-697

Rolbeslissing van 24 maart 2021

in de zaak van

de stichting
STICHTING DIESEL EMISSIONS JUSTICE,
gevestigd te Amsterdam,
e i s e r e s,
advocaat mr. L.C.M. Berger te Amsterdam **Fout! De documentvariabele ontbreekt.**

tegen

1. de vennootschap naar buitenlands recht
DAIMLER A.G.,
gevestigd te Stuttgart, Duitsland,
advocaat mr. J.S. Kortmann te Amsterdam,
2. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
MERCEDES-BENZ VANS NEDERLAND B.V.,
gevestigd te Nieuwegein,
advocaat mr. J.S. Kortmann te Amsterdam,
3. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
MERCEDES-BENZ CARS NEDERLAND B.V.,
gevestigd te Nieuwegein,
advocaat mr. J.S. Kortmann te Amsterdam,
4. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
5. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
6. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
7. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],

- mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
8. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
9. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
10. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
11. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
12. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
13. [...],
14. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
15. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
16. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
17. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
18. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
19. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],

mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
20. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
21. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
22. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
23. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
24. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
[...],
gevestigd te [...],
mr. M.H.C. Sinninghe Damsté te Amsterdam,
g e d a a g d e n,

en

de stichting
STICHTING EMISSION CLAIM,
gevestigd te Amsterdam,
e i s e r e s op de voet van artikel 1018d Rv,
advocaat mr. C. Jeloschek te Amsterdam,

tegen dezelfde hierboven genoemde gedaagden,
en tegen de vennootschap naar buitenlands recht **ROBERT BOSCH GMBH**, gevestigd te Gerlingen-
Schillerhöhe, Duitsland, advocaat mr. D. Horeman te Amsterdam,

alsmede

de stichting
STICHTING CAR CLAIM,
gevestigd te Rotterdam,
e i s e r e s op de voet van artikel 1018d Rv,
advocaat mr. P. Haas te Rotterdam,

tegen dezelfde hierboven genoemde gedaagden.

Stichting Diesel Emissions Justice zal hierna SDEJ worden genoemd. Gedaagden 1 tot en met 3 zullen hierna Daimler c.s. worden genoemd. Gedaagden 4 tot en met 24 zullen hierna de Autodealers worden genoemd. Stichting Emission Claim zal hierna SEC worden genoemd. Stichting Car Claim zal hierna Car Claim worden genoemd. Robert Bosch GmbH zal hierna Bosch worden genoemd.

1. Inleiding

Na de rolbeslissing van 20 januari 2021 ontving de rechtbank:

- een brief, gedateerd 9 februari 2021, van mrs. Kortmann en B.M. Katan;
- een e-mailbericht, gedateerd 11 februari 2021, van mr. Jeloschek;
- een brief, gedateerd 12 februari 2021, van mrs. Sinninghe Damsté en H. Schrama;
- een brief, gedateerd 12 februari 2021, van mrs. Horeman en D.J. Beenders;
- een brief, gedateerd 17 februari 2021, met een bijlage, van mr. Berger;
- een brief, gedateerd 17 februari 2021, van mr. Haas.

2. De beoordeling

2.1. De rechtbank heeft in de rolbeslissing van 20 januari 2021 onder 2.4 overwogen:

“Hiervoor (...) is opgemerkt dat Stichting Car Claim en Stichting Emission Claim niet precies dezelfde partijen hebben gedagvaard als Stichting Diesel Emissions Justice. Dat is niet in strijd met enig wettelijk voorschrift. De onderhavige zaak wordt voortgezet met als gedaagden de door Stichting Diesel Emissions Justice gedagvaarde partijen en Robert Bosch GmbH.”

2.2. Bosch maakt daar bezwaar tegen. Zij verzoekt de rechtbank van deze beslissing terug te komen en haar in de gelegenheid te stellen zich over de geschilpunten uit te laten, subsidiair tussentijds hoger beroep open te stellen. Bosch baseert haar bezwaar op het feit dat zij alleen gedagvaard is door SEC en dat buiten de wettelijke termijn en zonder dat SEC een verlengingsverzoek heeft gedaan (dat immers alleen door Car Claim is gedaan). Ook stelt Bosch de vraag aan de orde of een derde belangenbehartiger een gedaagde kan toevoegen die niet door de eerste en tweede belangenbehartiger is gedagvaard. Bosch betoogt dat het oordeel daarover in strijd met artikel 19 Rv en artikel 6 EVRM is gegeven, nu zij zich daarover niet heeft kunnen uitlaten.

2.3. SDEJ stelt dat in de rolbeslissing van 20 januari 2021 nog geen definitieve oordelen zijn opgenomen ten aanzien van de rechten van SEC.

2.4. De rechtbank is van oordeel dat het aanmerken van Bosch als gedaagde in de rolbeslissing van 20 januari 2021 er niet aan in de weg staat dat de rechtbank later tot het oordeel kan komen dat SEC in haar jegens Bosch ingestelde vorderingen niet ontvankelijk is. De enige manier waarop Bosch in de gelegenheid kan worden gesteld zich daarover uit te laten is evenwel door haar (ten minste voorlopig)

als procespartij aan te merken. In die zin stelt SDEJ terecht dat in de rolbeslissing van 20 januari 2021 nog geen definitieve oordelen zijn opgenomen ten aanzien van de rechten van SEC. Het oordeel dat geen wettelijke regel zich ertegen verzet dat de verschillende belangenbehartigers niet precies dezelfde partijen hebben gedagvaard moet in dit licht als een voorlopig oordeel worden beschouwd. Ook over de vraag of de door Car Claim verkregen verlenging van de in artikel 1018d lid 1 Rv bedoelde termijn mede ten goede komt van SEC is nog niet definitief geoordeeld.

2.5. SDEJ maakt onderscheid tussen, wat zij noemt, de Collectieve Actievragen en de IPR-vragen. De Collectieve Actievragen betreffen de toepasselijkheid van de WAMCA en/of artikel 3:305a (oud) BW alsmede de daaruit voortvloeiende ontvankelijkheidscriteria. De IPR-vragen betreffen de rechtsmacht van de Nederlandse rechter en het naar Nederlands internationaal privaatrecht toepasselijke recht. SDEJ bepleit behandeling van de Collectieve Actievragen vóór behandeling van de IPR-vragen. SDEJ baseert zich hierbij onder andere op artikel 1018c lid 5 Rv en op de structuur van de WAMCA, die het volgens haar wenselijk maakt dat na de mogelijkheid van opt in en opt out duidelijk wordt voor wie de belangenbehartiger optreedt, omdat dat van invloed kan zijn op de rechtsmacht.

2.6. De rechtbank overweegt dat SDEJ een geding heeft aanhangig gemaakt tegen een groot aantal gedaagden, onder wie een gedaagde die woonplaats heeft in het buitenland. Car Claim heeft (uiteindelijk) dezelfde partijen gedagvaard. Dat geldt ook voor SEC, die daarnaast Bosch heeft gedagvaard.

Op de wijze van procederen ten overstaan van de Nederlandse rechter is het Nederlandse recht van toepassing (artikel 10:3 BW). In dit geval is dat het bij aanvang van de SDEJ-procedure geldende Nederlandse procesrecht, waarvan onderdeel uitmaakt het WAMCA-procesrecht (titel 14A Rv), voor zover de WAMCA van toepassing is.

In elk geval ten aanzien van Daimler A.G. zal de rechtbank moeten beslissen over haar rechtsmacht. Omdat alleen als de rechtbank rechtsmacht heeft jegens een gedaagde verdere beslissingen kunnen worden genomen, zal dit onderwerp, zo nodig ambtshalve, in de eerste fase van de procedure moeten worden behandeld. De goede procesorde vereist dat wordt uitgegaan van de groep belanghebbenden bij de procedure voor wie SDEJ in haar dagvaarding zegt op te komen, waaronder mogelijk personen die geen woonplaats of verblijf in Nederland hebben. Een op een later moment in de procedure te bieden mogelijkheid van opt-in en het gebruikmaken daarvan kan er niet toe leiden dat een eerder ontbrekende rechtsmacht jegens bepaalde gedaagden door die opt-in alsnog zou kunnen ontstaan. De rechtbank verwerpt daarom het betoog van SDEJ dat de rechtsmacht pas kan worden beoordeeld nadat de mogelijkheid van opt-in en opt-out is geboden.

Artikel 1018c lid 5 Rv bepaalt kort gezegd dat de inhoudelijke behandeling van de collectieve actie pas plaatsvindt nadat een aantal voorvragen is beantwoord. Uit dit artikel kan niet worden afgeleid dat de beoordeling van de voorvragen ook vooraf dient te gaan aan de beoordeling van de rechtsmacht. Immers ook de vraag of de rechtbank rechtsmacht heeft is een voorvraag. Uit de parlementaire geschiedenis (MvT, Kamerstukken II 2016/17, 34608, 3, p. 22-25) blijkt verder dat ook de wetgever voor ogen stond dat de rechter pas oordeelt over het ontvankelijkheidsvereiste nadat hij zijn internationale bevoegdheid heeft vastgesteld. Artikel 1018c lid 5 Rv dient dus zo te worden begrepen dat de daar genoemde voorvragen pas aan de orde komen als de rechtbank rechtsmacht heeft.

Het vorenstaande betekent dat de rechtbank om te beginnen in ieder geval de rechtsmacht van de Nederlandse rechter zal moeten vaststellen.

2.7. Dit staat echter niet in de weg aan het eveneens beslissen over de toepasselijkheid van de WAMCA.

2.8. De rechtbank zal voordat zij tot een inhoudelijke behandeling komt voorts moeten beslissen over de vraag of SDEJ, Car Claim en SEC ontvankelijk zijn volgens de WAMCA dan wel of SDEJ ontvankelijk is volgens het tot 1 januari 2020 geldende recht (beide voor zover deze van toepassing zijn).

2.9. Indien en voor zover de WAMCA van toepassing is en SDEJ en/of Car Claim en/of SEC ontvankelijk zijn verklaard, zal de rechtbank bovendien moeten beslissen over de vraag wie als exclusieve belangenbehartiger dient te worden aangewezen.

2.10. Indien de rechtbank daartoe overgaat, heeft dat onder meer de in de artikelen 1018f en 1018g Rv geregelde rechtsgevolgen, waaronder de mogelijkheid voor belanghebbenden om zich van de collectieve actie te bevrijden (“opt out”) dan wel daaraan juist deel te nemen (“opt in”). Die mogelijkheid zal moeten worden geboden alvorens de zaak inhoudelijk wordt behandeld.

2.11. Bij de vraag in welke volgorde de bovengenoemde vragen moeten worden beantwoord dient de rechtbank zich te laten leiden door het streven naar efficiëntie en het streven om onnodige vertraging te voorkomen. Het streven naar efficiëntie kan er toe leiden dat vragen afzonderlijk worden behandeld en beslist, voor zover een beslissing de behandeling van vervolgvragen overbodig maakt of vereenvoudigt. Echter kan het afzonderlijk behandelen van alle deelvragen de procedure vertragen. De rechtbank dient hierin het juiste midden te vinden.

2.12. De rechtbank wijst op de navolgende bepalingen van het landelijk rolreglement:

1.6 Procesvoering, afwijkende procesvoering

Partijen zijn gebonden aan de wijze en termijnen van procesvoering als in dit reglement voorzien, tenzij de rechtbank op hun eenstemmig verzoek dat vóór de eerste roldatum is gedaan, een daarvan afwijkende procesvoering toestaat.

1.18 Bijzondere omstandigheden

Indien omstandigheden van het geval daartoe aanleiding geven, kan de rechtbank van dit reglement afwijken.

voorstel procesorde

2.13. De rechtbank acht op dit moment een regiezitting niet noodzakelijk en zal partijen in plaats daarvan de gelegenheid geven schriftelijk te reageren op het navolgende voorstel voor de te volgen procesorde:

eerste fase:

-	antwoordconclusie van gedaagden met betrekking tot de volgende onderwerpen:
	- rechtsmacht Nederlandse rechter
	- toepasselijkheid van de WAMCA en/of artikel 3:305a (oud) BW op elk van de vorderingen
	- positie SEC en Bosch volgens de WAMCA
-	mondelijke behandeling
-	tussenvonnis

tweede fase:

-	antwoordconclusie van de gedaagden ten aanzien van wie de rechtbank rechtsmacht heeft aangenomen met betrekking tot de volgende onderwerpen:
	- ontvankelijkheid van SDEJ, Car Claim en eventueel SEC volgens de WAMCA en/of de ontvankelijkheid van SDEJ volgens artikel 3:305a (oud) BW (afhankelijk van wat in de eerste fase is beslist)
	- toepasselijk recht
	- aanwijzing van een exclusieve belangenbehartiger
-	mondelijke behandeling
-	tussenvonnis

[fase 2A:

zie hiervoor onder 2.10]

derde fase:

-	indien dit door partijen wordt verzocht: regiezitting over de inhoudelijke behandeling
-	indien dit wordt verzocht: gelegenheid het inhoudelijke deel van de dagvaarding te actualiseren door het nemen van een herziene conclusie van eis
-	antwoordconclusie van de gedaagden ten aanzien van de hoofdzaak
-	mondelijke behandeling
-	vonnis

Voorstel voor de termijnen: steeds 12 weken, echter zonder mogelijkheid van uitstel.

Replik en dupliek: in de eerste en tweede fase niet voorafgaand aan de mondelinge behandeling. Indien daar blijkt van de noodzaak van re- en dupliek kan dit alsnog worden toegestaan.

In de derde fase: in beginsel hetzelfde, tenzij anders wordt bepaald.

digitaal dossier

2.14. De rechtbank zal partijen medewerking vragen voor het aanleveren van een digitaal dossier.

tot slot

2.15. Partijen zullen in de gelegenheid worden gesteld zich bij akte over het voorgaande voorstel uit te laten.

2.16. De zaak zal daartoe worden verwezen naar de rol.

3. De beslissing

De rechtbank:

3.1. verwijst de zaak naar de rol van **7 april 2021** voor de hiervoor onder 2.15 bedoelde akte;

3.2. houdt iedere verdere beslissing aan.

Deze beslissing is gegeven door R.H.C. Jongeneel, rechter, bijgestaan door mr. A.A.J. Wissink, griffier, en in het openbaar uitgesproken op 24 maart 2021.